

Coaches aan het woord

Femicide

De term 'femicide' werd 45 jaar geleden bedacht door Diana Russell, schrijfster en activiste:

"The killing of females by males because they are female". Nog steeds worden wereldwijd jaarlijks 30 000 tot 50 000 vrouwen vermoord door hun (ex)partner.

Nog niet zo lang geleden haalde Mexico hierover het nieuws. Een 25-jarige vrouw werd door haar vriend doodgestoken en verminkt. Een foto van haar verminkte lichaam op de voorpagina van een lokale krant leidde tot grote demonstraties in het hele land.

De WHO onderscheidt 4 categorieën bij moord op vrouwen:

- **'intimate femicide'**: (seks gerelateerde femicide) een vrouw wordt gedood door een intieme partner of een ex-partner.
- **eerwraak**: een vrouw wordt gedood door een familielid omdat ze morele wetten heeft overtreden. Het kan ook gebeuren nadat ze is verkracht. De reden hier is het beschermen van de familiereputatie respectievelijk uit schaamte.
- **femicide gerelateerd aan de bruidsschat**: een pas getrouwde vrouw wordt gedood door haar schoonfamilie omdat de bruidsschat niet voldoende blijkt. Dit gebeurt in India.
- **'non-intimate femicide'**: een vrouw wordt gedood door een man omdat ze een vrouw is. Dit kan het gevolg van seksueel geweld zijn.

Feiten en cijfers

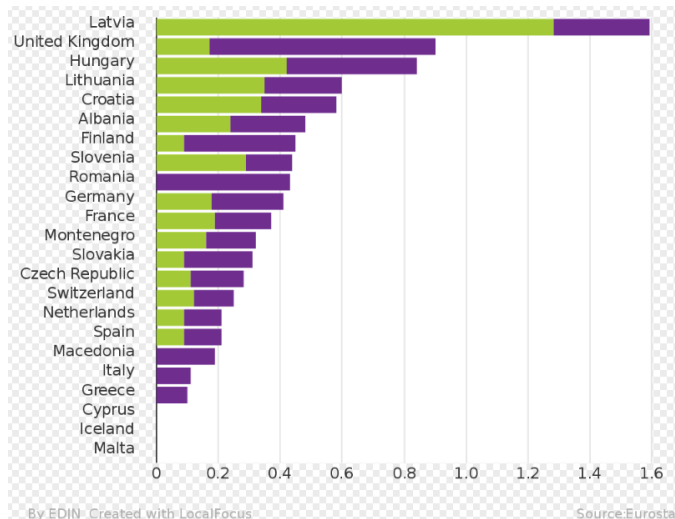
Aantallen zijn afhankelijk van de definitie: wordt de bredere definitie genomen (de 4 categorieën bijeen) dan gaat het wereldwijd op jaarbasis naar schatting over 100 000 vrouwen. Gaat het om moord door partners en familieleden dan gaat het om zo'n 50 000 vrouwen per jaar.

De moordstatistiek zijn niet in elk land even betrouwbaar. Het geslacht wordt zelfs niet altijd bijgehouden van vermoorde personen. En dan zijn er nog landen waar femicide gezien wordt als een uit de hand gelopen bestraffing. Eerdere studie van de Verenigde Naties zou hebben laten zien, dat 1 op de 4 vrouwen in de Top 25 landen het ermee eens was dat geslagen worden te rechtvaardigen is voor een twistgesprek met hun man of voor het weigeren van seks met hem. Een juist verschenen VN-rapport zegt dat bijna 30 % van de vrouwen het te rechtvaardigen vindt dat een man zijn vrouw slaat.

De Sustainable Development Goal n0. 5 luidt: Achieve gender equality, and empower all women and girls. De 1ste indicator in voortuitgang van dit 5de doel zegt (2019):

<< Recent data from 106 countries show that 18 per cent of ever-partnered women and girls aged 15 to 49 have experienced physical and/or sexual partner violence in the previous 12 months. The prevalence is highest in least developed countries, at 24 per cent>>.

Wat betreft het risico hierdoor te overlijden liggen 14 van de 25 gevaarlijkste landen in Latijns-Amerika. El Salvador staat al jaren op nummer 1: elke 3 dagen 1 femicide in een land van 6 miljoen inwoners. Mexico (125 miljoen inwoners) scoort ook hoog: in 2018 werden 3500 vrouwen met geweld om het leven gebracht. Turkije (82 miljoen inwoners) telde 430 femicides in 2019. Binnen de EU is Letland (Latvia, 2 miljoen inwoners, EU-lid vanaf 2004) koploper (zie figuur). In Frankrijk komt ook elke drie dagen een vrouw om door partnergeweld; Frankrijk telt 67 miljoen inwoners. Het aantal femicides in Nederland ligt tussen 40 en 50 per jaar.

Victims of femicide per 100.000 women (2017)

Legend: Femicide by family and relatives (light green), Femicide by intimate partners (dark purple)

De gerelateerde beleidsregel 2.5 uit de Sustainable Development Goal 5:

<<Eliminate all forms of violence against all women and girls in the public and private spheres, including trafficking and sexual and other types of exploitation>>.

Meer concrete aanbevelingen uit de WHO-informatie sheet:

- Versterk bewaking en screening van femicide en seksueel partnergeweld
- Train en verhoog het bewustzijn van zorgprofessionals
- Train en verhoog het bewustzijn van politiemensen
- Investeer in preventie en interventieonderzoek
- Breng wapenbezit terug en versterk wapenwetgeving
- Versterk bewaking, onderzoek, wetgeving en bewustzijn rondom moord uit eerwraak

Op 3 maart j.l. kopte de NRC: "Spaanse wet moet einde maken aan machogeweld".

De volgende tekst neem ik letterlijk over uit dit NRC-artikel van Koen Geven:

*"In het verdrag van Istanbul staat dat **geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld met gendersensitief beleid moeten worden bestreden**. Nederland, dat het verdrag op 1 maart 2016 heeft geratificeerd, houdt zich daar niet aan. Het Nederlandse beleid richt zich op alle slachtoffers en alle vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties en is daarom sekseneutraal geformuleerd. Er is geen sprake van een aparte aanpak van geweld tegen vrouwen.*

***Het vrouwenrechtencomité van de Verenigde Naties heeft Nederland hierover vragen gesteld.** Ook een aantal non-gouvernementele organisaties en het College voor de Rechten van de Mens wijzen op het feit dat Nederland geen expliciet gendersensitief beleid voert. In Nederland komen er jaarlijks ongeveer vijftig personen om bij huiselijk geweld. Dat kunnen zijn: partners, ex-partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden."*

De Nederlandse man wordt minder als macho gezien dan de Spaanse man.

Wat betreft femicide liggen Nederland en Spanje opvallend dichtbij elkaar (figuur).

En dat geeft toch te denken: over onderliggende culturele factoren en over beleid.

Bronnen:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Femicide>

https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77421/WHO_RHR_12.38_eng.pdf?sequence=1

<https://www.cnbc.com/2020/03/06/united-nations-almost-90percent-of-people-are-biased-against-women.html>

<https://www.npr.org/sections/goatsandsoda/2018/11/30/671872574/u-n-report-50-000-women-a-year-are-killed-by-intimate-partners-family-members?t=1583506792165>

https://en.wikipedia.org/wiki/Femicide_-_cite_note-Geneva-45

<https://sustainabledevelopment.un.org/sdg5>

<https://www.france24.com/en/20190710-france-woman-killed-partner-or-ex-partner-every-three-days>

<https://www.trouw.nl/binnenland/een-vrouw-loopt-thuis-nog-altijd-het-meeste-gevaar~b0479966/>

<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/03/spaanse-wet-moet-einde-maken-aan-machoverleden-a3992549>

<https://vng.nl/sites/default/files/2020-03/2016-12-vng-factsheet-verdr-istanbul-v4.pdf>